

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 409/2019
05.09.2019. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Звездане Лутовац и Јелене Боровац, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Миомир Иванковић, адвокат из ..., против тужене ... школе "ББ" у ..., коју заступа Лидија Миладиновић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 1968/17 од 30.10.2018. године, у седници одржаној 05.09.2019. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 1968/17 од 30.10.2018. године у ставовима 2. и 3. изреке и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 3886/16 од 20.02.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је основни тужбени захтев тужиље којим је тражила да се пониште као незаконита решења о престанку радног односа тужене од 24.03.2008. године и решење Школског одбора од 11.04.2008. године и да се обавезе тужена да је врати на радно место наставника практичне наставе из предмета ... и да јој призна сва права из радног односа почев од 24.03.2008. године. Ставом другим изреке, усвојен је евентуални тужбени захтев тужиље и поништена као незаконита решења о престанку радног односа тужене од 24.03.2008. године и решење Школског одбора од 11.04.2008. године, а тужена обавезана да је врати на рад на радно место наставника практичне наставе у својству приправника на неодређено време по уговору о раду број .../ од 06.03.2007. године и призна јој сва права из радног односа почев од 11.04.2008. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 1968/17 од 30.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у делу става другог изреке, којим су као незаконита поништена решења тужене о престанку радног односа тужиљи од 24.03.2008. године и Школског одбора од 11.04.2008. године, као и у делу у коме је тужена обавезана да тужиљи призна сва права из радног односа почев од 11.04.2008. до 06.03.2009. године. Ставом другим изреке, преиначена је иста пресуда у преосталом делу става другог изреке, тако што је као неоснован одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да је тужена врати на рад на радно место наставника практичне наставе у својству приправника на

неодређено време по уговору о раду од 06.03.2007. године као и у делу у коме је тражила да јој тужена призна сва права из радног односа почев од 07.03.2009. године. Ставом трећим изреке, преиначена је и одлука о трошковима поступка, тако што је тужена обавезана да тужили накнади трошкове парничног поступка од 563.250,00 динара, док је захтев преко досуђеног износа одбијен као неоснован.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужила је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, који се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је 27.09.2006. године закључила са туженом уговор о раду којим је заснован радни однос на одређено време ради замене одсутног запосленог који се налазио на боловању на пословима наставника практичне наставе који јој је престао на основу решења туженог од 27.11.2006. године. Истог дана странке су закључиле нови уговор на одређено време. Тужена је 06.03.2007. године донела одлуку о избору кандидата којом је тужила изабрана на оглас за попуњавање упражњеног радног места наставника практичне наставе, па је између странака закључен нови уговор о раду којим је тужила засновала радни однос на неодређено време у својству приправника. Тужена је 24.03.2008. године донела три решења прво под бројем/. којим је утврдила да је тужила остала нераспоређена на основу прерасподеле часова по налогу надлежне школске управе; решење под бројем/. којим је тужилу распоредила на радно место наставника практичне наставе из предмета ... ради замене запосленог који се налази на боловању; решење/. којим је утврдила да тужили престаје радни однос због повратка радника са боловања. Против наведених решења тужила је изјавила приговор којим је тражила да се преиспита одлука о престанку радног односа, али је тај приговор одбијен решењем Школског одбора од 11.04.2008. године као неоснован.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су решења тужене незаконита јер су донета уз погрешну примену члана 126. Закона о основама система образовања и васпитања и Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика. При томе је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одбио захтев за враћање на рад закључујући да за то нису испуњени услови из члана 113. Закона о основама система образовања и васпитања.

Становиште другостепеног суда се за сада не може прихватити.

Према Закону о основама система образовања и васпитања који је *lex specialis* у односу на Закон о раду, послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља лице које има дозволу за рад (лиценцу). Изузетак је предвиђен да без лиценце послове наставника, васпитача и стручног сарадника може да обавља и приправник. Приправник је такође дефинисан законом, тако што је одређено да је то лице које први пут у том својству заснива радни однос у установи и оспособљава се за самосталан образовно-васпитни, васпитни односно стручни рад савладавањем програма за увођење у рад наставника, васпитача и стручног сарадника и полагањем испита за лиценцу; да приправнички стаж траје најдуже две године од дана заснивања радног односа; да приправник има право да полаже испит за лиценцу после навршених годину дана рада и да приправник који у року од две године од дана заснивања радног односа не полаже испит за лиценцу престаје радни однос (члан 113. ст. 1-5).

Према цитираној законској одредби приправник се оспособљава за самостални рад и то: 1) савладавањем програма и 2) полагањем испита за лиценцу. У овом случају тужилин радни однос заснован 06.03.2007. године је престао 24.03.2008. године. С обзиром да се према цитираној законској одредби испит за лиценцу мора положити у року од две године од заснивања радног односа (најдужи, крајњи рок) ради одлуке о основаности захтева тужиле за враћање на рад односно враћања ради оспособљавања ради стицања права за полагање испита за лиценцу, било је неопходно утврдити да ли је тужила за годину дана радног односа (од 06.03.2007. године) стекла услов за добијање лиценце, да ли је пријављивала тај испит и да ли је тужени то омогућио; односно да ли је тужила по престанку радног односа засновала други радни однос, обавила потребан приправнички стаж ради стицања лиценце или не. Ако тужила није положила испит за лиценцу јер јој је радни однос престао незаконитим понашањем тужене, а у ситуацији да није засновала други радни однос и положила испит за лиценцу, тужена чијим је незаконитим понашањем проузрокована оваква последица за тужилу, била би у обавези да јој омогући завршетак приправничког стажа. Без обзира што је правноснажном пресудом одлучено да се тужили признају сва права из рада, у складу са цитираним чланом потребно је да је тужила оспособљена за рад на овим пословима. С обзиром да се оспособљеност цени према савладаном програму и положеном испиту, утврђивање ових чињеница је неопходно.

Пошто поступи по примедбама из овог решења, другостепени суд ће донети нову и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног успеха странака у спору.

На основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа
судија
Предраг Трифуновић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић